



Print ISSN: 2423-4869
Online ISSN: 2423-4850



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

2021. Vol. 1, N. 1 (13)

 [20.1001.1.24234850.1400.7.1.4.0](https://doi.org/10.1001.1.24234850.1400.7.1.4.0)

Standardization of the Questionnaire for Mothers' Attitudes toward Child-Rearing

Received: 2020-05-11

Accepted: 2021-09-03

Fatemeh Ahmadvand

M A of psychometry, Department of Psychoanalysis, Faculty of Literature and Humanities, Khomeini Shahr Azad University, Isfahan, Iran.

Farzaneh Niknejadi

Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Azad University, Khomeini Shahr Branch, Isfahan, Iran.
niknejadi@iaukhsh.ac.ir

Abstract

Background: Attitude toward child-rearing is one of the factors that is very effective on the mental, emotional, and behavioral efforts of parents especially mothers in adapting strategies for children-rearing. **Objective:** The goal of this research is to standardize the questionnaire for mothers' attitudes toward child-rearing. **Methods:** In this descriptive research the methodology is of standardizing type. The statistical population herein were mothers in Tehran in 2018-19. 599 mothers from Tehran were randomly selected using the multistage cluster sampling method and were placed in the sample group. In this research, data analysis was done in two descriptive and inferential levels, and abundance, percentage, percentage rating, Z & T score, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, correlation coefficient, index of fit, Cronbach's alpha, and retest were used. **Findings:** Fundamental factors of the questionnaire, three cognitive, behavioral, and emotional realms were determined and 27 questions have the necessary factor loading. Found data demonstrate that the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing has structural validity, convergent validity, internal consistency, and content validity, and using Cronbach's Alpha, questionnaire reliability is higher than 0.84. The content validity of this questionnaire was approved by experts. IFI, TLI, CFI, NFI, GFI, and RMSEA indexes approve the desirable and appropriate validity. Results: Results show that the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing has appropriate validity, reliability, and norms. In addition, as education is increased, a more favorable attitude toward child rearing is seen in the sample group but employment and age did not make any difference.

Keywords: questionnaire, child rearing, mothers, standardization



Introduction

The topic of parenting is one of the most important fields of research on family and children and teenagers' health, and parents' attitudes toward child rearing determine its quality and quantity (Khan et al., 2019). It is supposed that having a favorable attitude toward child-rearing helps utilize healthier parenting styles and the mental health of children and teenagers (Theisen et al., 2018). Attitude is mental- psychic readiness of the individual for favorable and unfavorable toward a certain person or object (Tikhomirova & Malykh, 2018). Attitudes can be different from values and beliefs. Values show the emotional readiness of parents and they are guides for wishes according to which, parents like their children to grow up and behave, while beliefs are ideas that are considered stable (Manohar et al., 2018). Attitudes are also different from interests. Attitude is typically considered a combination of emotional and behavioral cognitions and readiness for an object, a social institution, or a group, while interests are the feelings of an individual toward an activity. Attitude formation primarily starts as a learning process. The individual is exposed to information and experiences related to a certain object or subject and develops an attitude toward that object or subject due to the processes of reinforcement and imitation. But, when an attitude is formed, the cognitive consistency principle finds increasing importance, that is the individual does not have a passive state anymore. The matter of rearing is a matter of life and death of nations, it starts in the family and is completed in society and school (Cowan et al., 2019).

Parenting styles are one the important matters for researchers in the field of children's growth and development (Kovas et al., 2015). A set of parents' attitudes and ideas toward the type of child-rearing develops a specific emotional environment in the family and in the relationship between parents and children. These attitudes and beliefs toward children result in the formation of personality, mental, emotional, and behavioral health in the child's future (Philips et al., 2014). According to their attitude and the rearing method they choose, parents develop different behaviors in children; in other words, any parenting style inventory chosen by parents includes the set of parents' behaviors, methods, and speeches (Maktobian et al., 2015). Parents' attitude



toward parenting is based on personal and family experience, personality style, child's [personal qualities, social texture, and family cultural background. On the other hand, parents' values and beliefs are affected by different social and cultural texture that results in the occurrence of different behaviors and behavioral styles and methods in parenting (Masoudi et al., 2015). Research efforts focus on components of the maternal care system, for instance, maternal cognition in the framework of embryo/ baby growth. Therefore, recently ever-increasing attention is paid to mother's attitudes toward their child in various research (Hornstra et al., 2019).

In the present questionnaire, a favorable attitude or in a word acquiring a higher score in cognitive, emotional, and behavioral ratios means high cognitive, emotional, and behavioral readiness for giving credit to children's rearing and parenting importance, and a low score shows a kind of insignificance in this task. On the other side, the requirement of the study and review of any situation, one of which can be human behavior and cognition, is an appropriate and reliable tool. In this connection, human sciences' branches turn to tools such as interviews, observations, and questionnaires.

According to the above tasks and what has been said about attitude and family especially mothers and the fact that child rearing and training needs some skills and readiness that should be achieved by parents before deciding to have a child. Parents' attitude is one of the components that study parents' readiness for having a child and a father or mother should know that what is his/ her impression and understanding of the child's needs, feelings, personality, and even mental and physical capabilities, needs a standard tool with appropriate validity for evaluating mothers' attitude toward children rearing. Hence, in this research, the researcher intends to standardize the questionnaire for mothers' attitudes toward child-rearing, that is a researcher-made questionnaire, in the Iranian mothers' society.

The main subject of the research is whether the researcher-made questionnaire for the attitude of parents toward children rearing has the necessary validity and reliability or not?



Methodology

In this descriptive research, the methodology is of standardizing type. The statistical population herein were all mothers who lived in Tehran during 2018-2019 and had at least one child. Among them 700 mothers of Tehran with children were selected as a sample group, using a multistage cluster sampling method and the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing and the questionnaire for parenting styles were submitted to them. In this analysis, abundance, abundance percentage, percentage rating, Z & T score, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, correlation coefficient, index of fit, and Cronbach's alpha were used. In addition, Amos and Spss, version 24 software were used for data analysis.

Findings and discussion

In a descriptive study of findings from the sample group in occupation status discussion, a percentage of participants was housewife, 7.5% employee, 4.2% teacher, 1.2% professor, 5.8% self-employed, 2.3% university student, and 0.4% retired. On the other side, in the matter of education status, 4.8% of participants had a primary school degree, 11.7% junior high school degree, 39.6% high school diploma, 10.2% associates degree, 19.5% bachelor's degree, 10.5% master's degree, and 3.7% doctorate. As a matter of age, 0.07% of participants are in the age group below 20 years, 14.7% in 20-29 years, 43.6% in 30-39 years, 27.7% in 40-49 years, and 13.4% in 50 years and higher.

In the primary study of exploratory factor analysis of questionnaire questions, 30 questions out of 56 had factor loading and these questions were placed in three factors: cognitive, behavioral, and emotional after the study, 3 questions were omitted and 27 questions were studied.

In Table 1 regression weight of questions of the questionnaire is shown.

Results of Table 1 demonstrate that all values of factor loading coefficients of the questions to related components are in good condition and the regression weight standardized estimation rate of all questions is 0.30 and more which shows a meaningful relation between questions and related components. It should be mentioned that questions 13, 44, and 52 are omitted from the questionnaire due to their factor loading and low regression weight.



Table 1 Regression weights of study sub-scales for measuring model in the questionnaire for mothers' attitude toward children rearing after omitting questions 13, 44 and 52

Regression weight	Standardized estimation rate	S.E.	C.R.	Significance level
Question 5⇒ Cognitive domain	0.499	0.250	5.91	0.001
Question 6⇒ Cognitive domain	0.508	0.242	5.93	0.001
Question 7⇒ Cognitive domain	0.569	0.245	6.12	0.001
Question 8⇒ Cognitive domain	0.611	0.262	6.22	0.001
Question 9⇒ Cognitive domain	0.455	0.272	5.74	0.001
Question 14⇒ Cognitive domain	0.369	0.260	5.29	0.001
Question 20⇒ Cognitive domain	0.370	0.250	5.29	0.001
Question 21⇒ Cognitive domain	0.544	0.262	6.05	0.001
Question 22⇒ Cognitive domain	0.482	0.239	5.84	0.001
Question 23⇒ Cognitive domain	0.402	0.236	5.48	0.001
Question 56⇒ Cognitive domain	0.300	0.225	4.93	0.001
Question 11⇒ Emotional domain	0.310	0.212	4.96	0.001
Question 15⇒ Emotional domain	0.341	0.999	5.00	0.001
Question 26⇒ Emotional domain	0.364	0.241	5.16	0.001
Question 28⇒ Emotional domain	0.609	0.271	6.12	0.001
Question 29⇒ Emotional domain	0.702	0.325	6.25	0.001
Question 31⇒ Emotional domain	0.358	1.254	5.12	0.001
Question 35⇒ Emotional domain	0.337	0.197	4.97	0.001
Question 37⇒ Emotional domain	0.539	0.276	5.94	0.001
Question 32⇒ Behavioral domain	0.309	0.104	5.86	0.001
Question 34⇒ Behavioral domain	0.496	0.104	8.31	0.001
Question 42⇒ Behavioral domain	0.423	0.131	7.46	0.001
Question 43⇒ Behavioral domain	0.479	0.163	8.12	0.001
Question 45⇒ Behavioral domain	0.484	0.163	8.18	0.001
Question 46⇒ Behavioral domain	0.532	0.142	8.67	0.001
Question 48⇒ Behavioral domain	0.526	0.110	8.60	0.001
Question 50⇒ Behavioral domain	0.522	0.121	8.26	0.001



In Table 2, the model test index of fit for the questionnaire is shown.

Table 2 Measurement pattern index

Index	χ^2/df	IFI	TLI	CFI	NFI	GFI	RMSEA
Values	1.28	0.95	0.94	0.93	0.93	0.96	0.028

Considering Table 2, reviewing the index of fit, especially Chi-square to degrees of freedom ratio goodness of fit index (1.28, GFI 0.93), comparative fit index (CFI), 0.96, increasing fit index (IFI), 0.95, norm fit index (NFI), 0.93, Tucker Lewis index (TLI), 0.94, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA), 0.028, measuring sample of unknown factors have a good structural validity and fit. Considering the findings of the analysis emphasizing the factor of mothers' attitude toward children rearing has acceptable structural validity. In addition, to study the convergent validity, the Baumrind parenting styles questionnaire is used which has components of liberating, autocratic, and authoritarian (table 3).

Table 3 Correlation coefficient between subscales of mothers' attitudes toward children rearing with parenting styles

Index	Liberating	Autocratic	Authoritarian
Cognitive	0.486**	-0.453**	0.385**
Emotional	0.396**	-0.314**	0.285**
Behavioral	0.289**	-0.312**	0.387**
Total	0.390**	-0.359**	0.352**

** p<0.01 *p<0.05

Results of Table 3 show that the correlation coefficient between subscales of mothers' attitudes toward children rearing with Baumrind parenting styles questionnaire was meaningful, therefore it can be said that questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing has correlative validity. In examining the internal consistency of the obtained data are as follows.

Table 5 Reliability coefficients of the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing

Scale	Cronbach's Alpha	Retest
Cognitive	0.845	0.859
Emotional	0.676	0.526
Behavioral	0.687	0.596
Total	0.845	0.836



According to the results of Table 5, the total reliability coefficient of the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing with Cronbach's Alpha method was reported for 0.845 which has a good level. The highest coefficient is for the cognitive domain with 0.746 and the least is for the emotional domain with 0.676. Finally, examining the Norm status of the questionnaire for mothers' attitudes toward child-rearing, the following norm table was acquired.

Results from examining research data show that 27 questions out of 56 questions in the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing, had adequate factor loading, and three domains: cognitive, behavioral, and emotional, were determined as substructure factors of the questionnaire and this analysis has acceptable adequate reliability. A meaningful relation was found between subscales of mothers' attitudes toward children rearing: cognitive, behavioral, and emotional with subscales of the Baumrind parenting questionnaire: liberating, autocratic, and authoritarian. In addition, examining internal consistency, results showed that an internal consistency exists between the index of the questionnaire for mothers' attitudes toward child-rearing. Also, the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing has Cronbach's Alpha of 0.845 which shows that the questionnaire for mothers' attitudes toward children rearing has an acceptable reliability. Studying the history of the research showed that there is no correspondence with the results of this research and only a few researchers had near results to this one. In research by [Maktobian, Kalantar Koosheh & Khanvinzadeh, 2015](#), standardization of the questionnaire on parenting in Islamic attitude was emphasized. On the other hand, in research, [Azami, Qaderi, Fathi, Rafiei & Qaed Amini \(2014\)](#), emphasized the relation between parenting styles of parents and companionship with delinquent peers. In this research, through paying attention to the ever-increasing importance of children-rearing tasks and paying attention to the fact that the role of mothers is important in children rearing and there was no tool for evaluating mothers' attitudes toward children-rearing previously, we tried to standardize a questionnaire titled Mothers' attitude toward children rearing in field of drawing up and standardization, to offer an appropriate solution in the field of improving child-parent communication and children rearing methods, and assist in



direction of improving child-parent communication, and developing children's intellectual abilities and talents.

Family, especially the mother, is the first and the most important person that affects on child's personality, talents, emotional and ethical qualities, and parents' ideas, values, and attitudes are transferred to the child directly or indirectly (Maktobian, Kalantar Koosheh & Khanvinzadeh, 2015). Family as the most important institution of education and training, has always been subject to the attention of experts and groups related to family health. Parents' attitude, especially mothers, toward child-rearing, is one of the most important factors affecting the child, it means, parents behave toward their child based on this attitude and causes the formation of a type of parenting style (Asghari & Balkhana Abadi, 2013).

It can be said that the favorable attitude of parents, in terms of cognition, toward the importance of appropriate and healthy child-rearing on the one hand as well as emotional readiness for rearing and utilizing appropriate methods despite hardships on the other hand, and finally practical utilization of behavioral strategies in appropriate child rearing, causes parents to rear children with a healthier style, benefitting favorable attitude toward the importance and necessity of healthy child-rearing.

In this research, as in any other research, the cooperation of the sample group in completing the questionnaire and paying attention to that faced problems and limitations. Therefore, some individuals in the sample group were in the process of attrition.

It is recommended that other research be noticed with the goal of the role and importance of parents' attitudes toward parenting and children and teenagers' behavioral indexes. It is recommended that the present research take place in other cities and cultures and the results get compared with the present research. It is recommended that attention be paid to the condition of the mothers of the sample group. results showed that the present questionnaire has good validity and reliability, therefore, counselors and psychologists in the field of child and family are recommended to use the questionnaire for parents' attitudes toward child rearing and implement necessary training and strategies for correcting wrong attitudes of parents, especially mothers.



Acknowledgments

Hereby we present our gratitude to all mothers participating in this research.

Authors' contributions:

F Ahmadvand contributed to the all process stage of the article, such as the design and implementation of the research, the analysis of the results, and the writing of the manuscript. And F Niknejadi contributed as an advisor to the whole research.

Funding:

This research took place with the personal expenditures of researchers and no financing was received during various stages of this research.

Availability of data and material:

Personal data shall be confidential during the research and after that and the results shall not be accessible to anyone.

Participants' ethical approval and satisfaction:

In this study, in addition to writing a guide at the beginning of the questionnaire, the goal of the research was explained to the participants. Then they completed the satisfaction form for participation in the research.

Consent for publication:

The author fully consented to the publication of this paper.

Competing interests:

This research has no contradiction with the interests of any individual or organization.

References

- Azami, K. Qaderi, R. Fathi, M. Rafiei, H. and Qaed Amini, Gh. (2014). The relationship between parenting styles and cohabitation with delinquent peers. *Social issues of Iran*. 14 (6): 33-47. (in Persian) Doi: [10.18869/acadpub.jspi.7.1.57](https://doi.org/10.18869/acadpub.jspi.7.1.57)
- Asghari Nikah, S. M., Balkhana Abadi, M. (2013). Validation and revision of the Parents' Attitude Scale for Children with Special Needs, *Exceptional People Quarterly*, 11 (3): 147-163. (in Persian) https://jpe.atu.ac.ir/article_786.html
- Cowan, P. A., Cowan, C. P., Pruett, M. K., & Pruett, K. (2019). Fathers' and mothers' attachment styles, couple conflict, parenting quality, and children's behavior problems: an intervention test of mediation. *Attachment & human development*, 54(6):1-19. <https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1582600>
- Hornstra, R., Bosmans, G., van den Hoofdakker, B. J., De Meyer, H., & Van der Oord, S. (2019). Self-reported attachment styles in children with and without attention-



- deficit/hyperactivity disorder (ADHD). *European child & adolescent psychiatry*, 28(12): 1-8. DOI: [10.1007/s00787-019-01288-7](https://doi.org/10.1007/s00787-019-01288-7) .
- Khan, F., Fraley, R. C., Young, J. F., & Hankin, B. L. (2019). Developmental trajectories of attachment and depressive symptoms in children and adolescents. *Attachment & human development*, 31(2): 1-17. DOI: [10.1080/14616734.2019.1624790](https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1624790)
- Kovas, Y., Garon-Carrier, G., Boivin, M., Petrill, S. A., Plomin, R., Malykh, S. B.,... & Brendgen, M. (2015). Why children differ in motivation to learn: Insights from over 13,000 twins from 6 countries. *Personality and Individual Differences*, 80(8): 51-63. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.006>
- Manohar B, Reddy NS, Vyshnavi P, Sravya Sruthi P (2018) Assessment of Knowledge, Attitude, and Practice of Mothers with Severe Acute Malnutrition Children Regarding Child Feeding. *Int J Pharm Clin Res* 10: 150-154. <https://ijpcr.com/volume10issue5>
- Philips, N., Sioen, I., Michels, N., Sleddens, E., & De Henauw, S. (2014). The influence of parenting style on health-related behavior of children: findings from the ChiBS study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1): 88-95. DOI: [10.1186/s12966-014-0095-y](https://doi.org/10.1186/s12966-014-0095-y)
- Maktobian Baharanchi, Asieh, kalantar Koosheh, Seyed Mohammad, Khanvinzadeh, Mohammad Hossein. (2015). Construction and standardization of parenting questionnaire in Islamic attitude. *Quarterly Journal of Research in Islamic Education*, 23 (27), 23-43. (in Persian). https://iej.ihu.ac.ir/article_200899.html.
- Masoudi, H., Mazlum Khorasani, M., Noghani, M. (2015) The effect of paternal role on the religious education of children among families in Mashhad, *Islamic Education Quarterly*, 20 (10): 141-162. (in Persian). http://islamicedu.rihu.ac.ir/article_551.html
- Tikhomirova, T., & Malykh, S. (2018). Children's perception of parental attitudes: Russia-Kyrgyzstan cross-cultural study. In *ITM Web of Conferences* (Vol. 18, p. 04007). EDP Sciences, 1-5. <https://doi.org/10.1051/itmconf/20181804007>
- Theisen, J. C., Fraley, R. C., Hankin, B. L., Young, J. F., & Chopik, W. J. (2018). How do attachment styles change from childhood through adolescence? Findings from an accelerated longitudinal Cohort study. *Journal of Research in Personality*, 74 (3):141-146. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2018.04.001>.





Print ISSN: 2423-4869
Online ISSN: 2423-4850



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

2021. Vol. 1, N. 1 (13)

[20.1001.1.24234850.1400.7.1.4.0](https://doi.org/10.1001.1.24234850.1400.7.1.4.0)

هنجاریابی پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان

پذیرش: ۱۴۰۰-۰۶-۱۲

دریافت: ۱۳۹۹-۰۲-۲۲

کارشناسی ارشد، گروه وروانسنجی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران.

فاطمه احمدوند

استادیار گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران. niknejadi@iaukhsh.ac.ir

فرزانه نیک نژادی

چکیده

زمینه و هدف: نگرش دربارهٔ پرورش فرزند یکی از عواملی است که در کوشش‌های ذهنی، هیجانی و رفتاری پدر و مادر به‌ویژه مادران در جهت اتخاذ راهبردهای پرورش فرزندان تأثیر فراوانی دارد. هدف این پژوهش هنجاریابی پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان بود. **روش:** این پژوهش توصیفی از نوع هنجاریابی بوده است. جامعه آماری مادران تهرانی در سال ۱۳۹۷-۹۸ بودند که با به‌کارگیری روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌صورت تصادفی تعداد ۵۹۹ مادر از مادران تهرانی انتخاب و در گروه نمونه قرار گرفتند. در این پژوهش تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد که از فراوانی، درصد، رتبه درصدی، نمره Z و T، تحلیل عامل اکتشافی، تحلیل عامل تأییدی، ضریب همبستگی، شناسه‌های برازش، آلفای کرونباخ و آزمون مجدد استفاده شده است. **یافته‌ها:** عوامل زیر بنایی پرسشنامه، سه گستره‌ی شناختی، رفتاری و هیجانی تعیین و ۲۷ پرسش از بار عاملی لازم برخوردار هستند. داده‌های به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان از روایی سازه، روایی همگرا، همسانی درونی، روایی محتوایی و پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۸۴ بوده است. روایی محتوایی این پرسشنامه در بررسی متخصصان مورد تأیید قرار گرفت. شناسه‌های IFI، CFI، NFI، GFI، RMSEA بر برازش مطلوب و مناسب دلالت دارد. **نتایج:** نشان می‌دهد که پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان دارای روایی و پایایی و نرم مناسب است. همچنین با افزایش تحصیلات نگرش مساعد بیشتری دربارهٔ پرورش فرزند در گروه نمونه وجود داشت، ولی اشتغال و سن نتوانست تفاوتی را ایجاد نماید.

کلیدواژه‌ها: پرسشنامه، پرورش فرزند، مادران، هنجاریابی



مقدمه

جستار فرزند پروری از برجسته‌ترین گستره‌های تحقیقات خانواده و سلامت کودکان و نوجوانان است که کم و کیف آن را نگرش پدر و مادر دربارهٔ پرورش فرزند تعیین می‌کند (Khan et al, 2019). در حقیقت فرض بر این است که داشتن نگرش مساعد دربارهٔ پرورش فرزند، به کارگیری روش‌های فرزند پروری سالم‌تر و سلامت روانی کودکان و نوجوانان کمک می‌کند (Theisen et al, 2018). نگرش عبارت است از آمادگی ذهنی- روانی فرد برای واکنش‌های مساعد و نامساعد درباره شخص خاص یا یک شیء (Tikhomirova & Malykh, 2018). نگرش‌ها می‌توانند از ارزش‌ها و باورها متمایز باشند. ارزش‌ها روشن‌گر آمادگی‌های هیجانی پدر و مادر و درواقع راهنمای آرزوهایی هستند که والدین دوست دارند فرزندان مطابق آن رشد و رفتار کنند، درحالی‌که باورها ایده‌هایی هستند که ثابت در نظر گرفته می‌شوند (et al, 2018). نگرش‌ها همچنین از علائق متمایز هستند. نگرش همواره به‌عنوان ترکیبی از شناخت‌ها و آمادگی‌های هیجانی و رفتاری نسبت به یک شیء، یک نهاد اجتماعی یا یک گروه تصور می‌شود درحالی‌که علائق، احساس فرد نسبت به یک کنشگری است. شکل‌گیری نگرش نخست به‌صورت یک فرایند یادگیری آغاز می‌شود. شخص در معرض اطلاعات و تجربه‌های مربوط به یک شیء یا موضوع خاص قرار می‌گیرد و بر اثر فرآیندهای تقویت و تقلید، نگرشی نسبت به آن شیء یا موضوع پیدا می‌کند؛ ولی وقتی که نگرشی شکل گرفت، اصل همسازی شناختی¹، اهمیتی افزایشی پیدا می‌کند، یعنی فرد دیگر حالتی منفعل نخواهد داشت. مسئله پرورش مسئله حیات و ممات ملت‌هاست، بنای آن در خانواده آغاز می‌شود و در جامعه و مدرسه تکمیل می‌گردد (Cowan et al, 2019). خانواده بنیادی‌ترین نهاد در جامعه انسانی است که وظیفه پرورش و سازندگی افراد را بر عهده دارد. پراهمیت‌ترین کارکرد این نهاد، پرورش فرزندان و انتقال فرهنگ و ارزش‌ها به نسل بعدی است (Fraleigh & Roisman, 2019). در بین افراد تشکیل‌دهنده خانواده، نقش زنان از اهمیت خاصی برخوردار است. مهم‌ترین و حساس‌ترین وظیفه مادران پرورش فرزند است. مادران با اهمال‌کاری در امر پرورش و یا ندانستن موازین و آداب پرورش، می‌توانند زمینه تباهی و فساد جامعه را فراهم سازند. ازاین‌رو کارشناسان مسائل تربیتی بر نقش مادر در پرورش فرزند همواره تأکید داشته‌اند (Mehri & Mehri, 2016).

¹ Cognitive Consistency



شیوه‌های فرزند پروری یکی از مسائل مهم برای محققان در زمینه رشد و توسعه کودکان است (Kovas et al, 2015). مجموعه‌ای از نگرش والدین و اعتقادات آن‌ها نسبت به نوع پرورش فرزندان، محیطی هیجانی خاصی در خانواده و در روابط میان والدین و فرزندان ایجاد می‌کند. این نگرش‌ها و باورها نسبت به کودکان موجب شکل‌گیری شخصیت، سلامت روانی، هیجانی و رفتاری در آینده کودکان می‌شود (Philips et al, 2014). والدین با توجه به نگرش خود و شیوه تربیتی که برمی‌گزینند، رفتارهای مختلفی را در فرزندان به وجود می‌آورند؛ به عبارتی هر کدام از شیوه‌های فرزند پروری^۱ که والدین آن را انتخاب می‌کنند، مجموعه رفتارها، روش‌ها و گفتارهای والدین را شامل می‌شود (Maktobian et al, 2015). نگرش والدین درباره فرزند پروری بر اساس تجربه فردی و خانوادگی، سبک شخصیتی، ویژگی‌های فردی کودک، بافت اجتماعی و زمینه فرهنگی خانواده است. از سوی دیگر ارزش‌ها و باورهای والدین از سوی بافت اجتماعی و فرهنگی متفاوت تحت تأثیر قرار می‌گیرد که این امر منجر به بروز رفتارها، سبک‌ها و شیوه‌های رفتاری متفاوت در فرزند پروری می‌شود (Masoudi et al 2015). تلاش‌های پژوهشی به اجزای سیستم مراقبتی مادر، به‌عنوان مثال بر شناخت مادران در چارچوب رشد جنین / نوزاد متمرکز شده است. از این رو اخیراً توجه روزافزونی در تحقیقات مختلف به نگرش مادر نسبت به فرزند پدید آمده است (Hornstra et al, 2019).

در پرسشنامه حاضر نگرش مساعد و یا به عبارتی کسب نمره بالاتر در مقیاس‌های شناختی، هیجانی و رفتاری به معنای آمادگی بالای شناختی، هیجانی و رفتاری به‌منظور ارزش دادن به پرورش و اهمیت پرورش فرزندان است و نمره پایین نوعی بی‌اهمیتی در این جریان را نشان می‌دهد. از سوی دیگر لازمه بررسی و سنجش هر وضعیتی که رفتار و شناخت انسانی می‌تواند یکی از آن‌ها باشد، یک ابزار مناسب و قابل اعتماد است. در این خصوص شاخه‌های علوم انسانی به ابزارهایی مانند مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه روی می‌آورد، ولی هر ابزاری که بتواند داده‌های مناسب و قابل اطمینانی ارائه بدهد نیاز دارد که اعتبار لازمه را از سوی محققان آن رشته که بر اساس قواعدی صورت می‌گیرد کسب کند. هنجاریابی یک روش علمی جهت استفاده از ابزارهای مختلف برای گروه‌های مختلف است. هنجاریابی به شما کمک می‌کند تا مفید بودن ابزاری را در گروه‌های مختلف که از نظر ویژگی‌ها با هم متفاوت هستند را تشخیص

¹ Parenting style Inventory



بدهید. برای هنجار پرسشنامه اعتبار و پایای باید بررسی شود. پایایی یکی از ویژگی‌های ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه است.

قابلیت اعتماد یا پایایی و همچنین اعتبار یا روایی یک پرسشنامه یا ابزار اندازه‌گیری، از موضوعات بسیار مهم در امر جمع‌آوری اطلاعات و مشاهدات است و لازم است با روش‌های آماری اثبات شود که پرسشنامه استفاده‌شده در پایان‌نامه پایا و روا است. در این زمینه (Manohar, et al 2018) با ساخت پرسشنامه‌ای به بررسی نگرش مادران نسبت به تغذیه کودکان خود پرداخت، همچنین (Tikhomirova, & Malykh, 2018) در پژوهشی درک کودک از نگرش والدین را بر اساس دو فرهنگ روسیه و قرقیزستان مورد بررسی قرار دادند؛ ولی کمتر پژوهشی به مقوله نگرش والدین دربارهٔ پرورش فرزندان پرداخته‌اند و از این نظر خلأ پژوهشی موجود در داخل و خارج از کشور یکی از مشوق‌های انجام تحقیق حاضر بود. بنا بر مطالب بالا و موضوعاتی که نسبت به نگرش و خانواده مخصوصاً مادران گفته‌شده و اینکه آموزش و پرورش فرزند نیاز به مهارت‌ها و آمادگی‌های دارد که والدین قبل از اقدام به داشتن فرزند باید از آن برخوردار باشند. نگرش والدین یکی از مؤلفه‌هایی است که امکان بررسی آمادگی والدین نسبت به داشتن فرزند را بررسی می‌کند و اینکه یک مادر یا پدر باید بداند که در برابر نیازها، احساس‌ها، شخصیت و حتی توانایی‌های ذهنی و جسمی کودک خود چه برداشت و ادراکی دارد، نیاز به داشتن یک ابزار استاندارد و دارای اعتبار مناسب جهت سنجش نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان است؛ بنابراین در این پژوهش محقق قصد دارد پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان که یک پرسشنامه محقق ساخته است را در جامعه مادران ایرانی هنجار کند. درواقع مسئله اصلی پژوهش این است که آیا پرسشنامه محقق ساخته نگرش والدین دربارهٔ پرورش فرزندان از اعتبار و روایی لازم برخوردار است یا خیر؟

روش

روش این پژوهش توصیفی از نوع هنجاریابی بوده است. جامعه آماری این پژوهش تمامی مادران شهر تهران بود که در سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۸ در این شهر زندگی می‌کردند و حداقل دارای یک فرزند بودند. از این میان بر اساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۷۰۰ نفر از مادران شهر تهران که دارای



فرزند می‌باشند به عنوان گروه نمونه انتخاب شده و پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان و پرسشنامه شیوه‌های فرزند پروری بامریند در اختیار آن‌ها قرار گرفت.

ابزارها

پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان: ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته ۵۶ سؤالی نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان است که بر اساس مقایسه ۵ درجه‌ای لیکرت به صورت کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی موافقم، مخالفم، کاملاً مخالفم نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسشنامه سؤال‌ها به دودسته مستقیم و معکوس تقسیم می‌شوند که نمره‌گذاری سؤالات مستقیم از یک (کاملاً مخالفم) تا پنج (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه پس از بررسی آماری بار عاملی تعداد ۳۰ پرسش تأیید شد و پس از حذف ۳ پرسش به دلیل چرخش واریانس تعداد نهایی ۲۷ پرسش به تأیید رسید. کسب نمره بالاتر نمایانگر نگرش مثبت و مساعد و اهتمام به پرورش فرزند است.

پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری بامریند: پرسشنامه ۳۰ سؤالی فرزندپروری (بامریند) که فرم اولیه این پرسشنامه دارای ۳۰ گویه است که توسط دیانا بامریند (۱۹۷۳) به نقل از [Ismail, Arjmandnia, Ali Akbar, Safaei](#), [Maleki, Samaneh. \(2018\)](#) طراحی و ساخته شد. این پرسشنامه شیوه‌های فرزند پروری والدین را در سه عامل اندازه‌گیری می‌کند. گویه‌های ۱، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۴ و ۲۸ به شیوه‌ی سهل‌گیرانه، گویه‌های ۱۸، ۱۶، ۱۲، ۷، ۹، ۳، ۲، ۲۹، ۲۶، ۲۵ به شیوه‌ی استبدادی و گویه‌های ۳۰، ۲۷، ۲۳، ۲۲، ۲۰، ۱۵، ۱۱، ۵، ۴ به شیوه‌ی قاطع و اطمینان‌بخش مربوط است؛ که در مقابل هر عبارت ۵ ستون (کاملاً مخالفم، مخالفم، تقریباً مخالفم، موافقم، کاملاً موافقم) به ترتیب از ۰ تا ۴ نمره‌گذاری شده است که با جمع نمره‌های پرسش‌های مربوط به هر شیوه و تقسیم آن بر تعداد سؤالات نمره مجزا به دست می‌آید. روایی و پایایی این پرسشنامه تأیید شده است بورای [Arjmandnia, Ali Akbar, Safaei, Ismail, Maleki, Samaneh. \(2018\)](#) برای بررسی اعتبار و روایی این پرسشنامه از روش افتراقی استفاده نمود و مشاهده کرد که شیوه استبدادی رابطه منفی با سهل‌گیری ($r = -0/38$) و اقتدار منطقی ($r = -0/48$) دارد. و شیوه سهل‌گیری رابطه معنی‌داری با شیوه اقتدار منطقی نداشت ($r = 0/07$). او همچنین برای محاسبه پایایی از روش بازآزمایی استفاده کرد نتایج زیر را به دست آورد. ۰/۸۱ برای شیوه سهل‌گیرانه، ۰/۸۶ برای شیوه استبدادی، ۰/۷۸ برای شیوه اقتداری. او همچنین



ثبات درونی را با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ محاسبه نمود که ۰/۷۵ برای شیوه سهل گیری ۰/۸۵ برای شیوه استبدادی و ۰/۸۲ برای شیوه اقتدار منطقی به دست آورد.

شیوهی اجرا پژوهش

در این پژوهش تعداد ۷۰۰ عدد پرسشنامه به طور مساوی در شرق (مناطق ۴، ۸، ۹ و ۱۵)، غرب (مناطق ۲ و ۵)، شمال (مناطق ۱، ۲ و ۳) و جنوب (مناطق ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۸) تهران تقسیم شد ولی به خاطر مخدوش بودن تعدادی از پرسشنامه‌ها، محاسبات آماری بر روی ۵۹۹ پرسشنامه انجام گرفت. تعداد ۱۰۰ عدد پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری بامریند برای همسانی همگرا بین نمونه‌های آماری توزیع شد و ۶۰ عدد پرسشنامه به صورت تصادفی برای آزمون مجدد بین نمونه‌ها توزیع شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها مقیاس مورداندازه‌گیری با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی انجام شده است. در این تحلیل از فراوانی، درصد فراوانی، رتبه درصدی، نمره Z و T، تحلیل عامل اکتشافی، تحلیل عامل تأییدی، ضریب همبستگی، شناسه‌های برازش، آلفای کرونباخ استفاده شده است. همچنین برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار آماری Amos و spss نسخه ۲۴ استفاده شده است.

یافته‌ها

در بررسی توصیفی داده‌های به دست آمده از گروه نمونه در بحث وضعیت شغلی درصد پاسخگویان خانه‌دار، ۷/۵ درصد کارمند، ۴/۲ درصد معلم، ۱/۲ درصد استاد دانشگاه، ۵/۸ درصد آزاد، ۲/۳ درصد دانشجو و ۰/۴ درصد بازنشسته بوده‌اند. در سوی دیگر در بحث وضعیت تحصیلی ۴/۸ درصد پاسخگویان ابتدائی، ۱۱/۷ درصد سیکل، ۳۹/۶ درصد دیپلم، ۱۰/۲ درصد فوق دیپلم، ۱۹/۵ درصد کارشناسی، ۱۰/۵ درصد کارشناسی ارشد و ۳/۷ درصد دکترا بوده‌اند و در بحث سن ۰/۷ درصد پاسخگویان در گروه سنی زیر ۲۰ سال، ۱۴/۷ درصد ۲۰-۲۹ سال، ۴۳/۶ درصد ۳۰-۳۹ سال، ۲۷/۷ درصد ۴۰-۴۹ سال و ۱۳/۴ درصد در گروه سنی ۵۰ سال به بالا بوده‌اند. در بررسی اولیه تحلیل عاملی اکتشافی پرسش‌های پرسشنامه تعداد ۳۰ پرسش از ۵۶ پرسش پرسشنامه دارای بار عاملی بوده و این پرسش‌ها در سه عامل شناختی، رفتاری و هیجانی قرار گرفتند و پس از بررسی تعدد ۳ پرسش حذف و ۲۷ پرسش مورد بررسی قرار گرفتند.



در جدول ۱ وزن‌های رگرسیونی سؤالات پرسشنامه آورده شده است.

جدول ۱. وزن‌های - رگرسیونی زیر مقیاس‌های مورد مطالعه مدل اندازه‌گیری پرسشنامه نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان پس از حذف پرسش‌های ۱۳، ۴۴ و ۵۲

وزن‌های رگرسیون	میزان برآورد استاندارد شده	S.E.	C.R.	سطح معنی‌داری
پرسش ۵= «گستره شناختی	۰/۴۹۹	۰/۲۵۰	۵/۹۱	۰/۰۰۱
پرسش ۶= «گستره شناختی	۰/۵۰۸	۰/۲۴۲	۵/۹۳	۰/۰۰۱
سؤال ۷= «گستره شناختی	۰/۵۶۹	۰/۲۴۵	۶/۱۲	۰/۰۰۱
سؤال ۸= «گستره شناختی	۰/۶۱۱	۰/۲۶۲	۶/۲۲	۰/۰۰۱
پرسش ۹= «گستره شناختی	۰/۴۵۵	۰/۲۷۲	۵/۷۴	۰/۰۰۱
پرسش ۱۴= «گستره شناختی	۰/۳۶۹	۰/۲۶۰	۵/۲۹	۰/۰۰۱
پرسش ۲۰= «گستره شناختی	۰/۳۷۰	۰/۲۵۰	۵/۲۹	۰/۰۰۱
پرسش ۲۱= «گستره شناختی	۰/۵۴۴	۰/۲۶۲	۶/۰۵	۰/۰۰۱
پرسش ۲۲= «گستره شناختی	۰/۴۸۲	۰/۲۳۹	۵/۸۴	۰/۰۰۱
پرسش ۲۳= «گستره شناختی	۰/۴۰۲	۰/۲۳۶	۵/۴۸	۰/۰۰۱
سؤال ۵۶= «گستره شناختی	۰/۳۰۰	۰/۲۲۵	۴/۹۳	۰/۰۰۱
پرسش ۱۱= «گستره هیجانی	۰/۳۱۰	۰/۲۱۲	۴/۹۶	۰/۰۰۱
پرسش ۱۵= «گستره هیجانی	۰/۳۴۱	۰/۹۹۹	۵/۰۰	۰/۰۰۱
پرسش ۲۶= «گستره هیجانی	۰/۳۶۴	۰/۲۴۱	۵/۱۶	۰/۰۰۱
پرسش ۲۸= «گستره هیجانی	۰/۶۰۹	۰/۲۷۱	۶/۱۲	۰/۰۰۱
پرسش ۲۹= «گستره هیجانی	۰/۷۰۲	۰/۳۲۵	۶/۲۵	۰/۰۰۱
پرسش ۳۱= «گستره هیجانی	۰/۳۵۸	۰/۲۵۴	۵/۱۲	۰/۰۰۱
پرسش ۳۵= «گستره هیجانی	۰/۳۳۷	۰/۱۹۷	۴/۹۷	۰/۰۰۱
سؤال ۳۷= «گستره هیجانی	۰/۵۳۹	۰/۲۷۶	۵/۹۴	۰/۰۰۱
پرسش ۳۲= «گستره رفتاری	۰/۳۰۹	۰/۱۰۴	۵/۸۶	۰/۰۰۱
پرسش ۳۴= «گستره رفتاری	۰/۴۹۶	۰/۱۰۴	۸/۳۱	۰/۰۰۱
پرسش ۴۲= «گستره رفتاری	۰/۴۲۳	۰/۱۳۱	۷/۴۶	۰/۰۰۱
پرسش ۴۳= «گستره رفتاری	۰/۴۷۹	۰/۱۶۳	۸/۱۲	۰/۰۰۱
سؤال ۴۵= «گستره رفتاری	۰/۴۸۴	۰/۱۶۳	۸/۱۸	۰/۰۰۱
سؤال ۴۶= «گستره رفتاری	۰/۵۳۲	۰/۱۴۲	۸/۶۷	۰/۰۰۱
سؤال ۴۸= «گستره رفتاری	۰/۵۲۶	۰/۱۱۰	۸/۶۰	۰/۰۰۱
سؤال ۵۰= «گستره رفتاری	۰/۵۲۲	۰/۱۲۱	۸/۲۶	۰/۰۰۱

نتایج جدول شماره ۱ نشان می‌دهد تمامی مقادیر ضرایب بار عاملی پرسش‌ها به مؤلفه‌های مرتبط در سطح خوبی قرار دارد و وزن رگرسیون میزان برآورد استاندارد شده تمامی پرسش‌ها ۰/۳۰ و بیشتر است که



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

نشان‌دهنده ارتباط معنی‌دار پرسش‌ها با مؤلفه‌های مربوطه است. لازم به ذکر است پرسش‌های ۱۳، ۴۴ و ۵۲ به علت بار عاملی و وزن رگرسیونی پایین از پرسشنامه حذف گردیدند.

در جدول ۲ شناسه‌های برازندگی آزمون مدل پرسشنامه آورده شده است.

جدول ۲. شناسه‌های الگوی اندازه‌گیری متغیرهای مکنون

شناسه‌ها	χ^2/df	IFI	TLI	CFI	NFI	GFI	RMSEA
مقادیر	۱/۲۸	۰/۹۵	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۹۳	۰/۹۶	۰/۰۲۸

با توجه به جدول شماره ۲ در بررسی شناسه‌های برازندگی به‌ویژه نسبت مجذور کای بر درجات آزادی (۱/۲۸) شناسه نیکویی برازش، GFI (۰/۹۳)، شناسه برازندگی تطبیقی، CFI (۰/۹۶)، شناسه برازندگی افزایشی، IFI (۰/۹۵)، شناسه برازندگی هنجار شده، NFI (۰/۹۳)، شناسه توکر-لویس، TLI (۰/۹۴) و شناسه جذر میانگین مجذورات خطای تقریب، RMSEA (۰/۰۲۸) مدل اندازه‌گیری عوامل مکنون از برازندگی و روایی سازه خوبی برخوردار است. با توجه به نتایج تحلیل عامل تأییدی نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان از روایی سازه قابل قبولی برخوردار است. همچنین برای بررسی روایی همگرا از پرسشنامه‌ای سبک‌های فرزند پروری بامریند که دارای مؤلفه‌های آزادی‌گذار، استبدادی و مقتدر است، استفاده شده است (جدول ۳).

جدول ۳. ضریب همبستگی بین خرده مقیاس‌های نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان با سبک‌های فرزند پروری

مؤلفه‌ها	آزاد‌گذاری	استبدادی	مقتدر
شناختی	۰/۴۸۶**	-۰/۴۵۳**	-۰/۳۸۵**
هیجانی	۰/۳۹۶**	-۰/۳۱۴**	-۰/۲۸۵**
رفتاری	۰/۲۸۹**	-۰/۳۱۲**	-۰/۳۸۷**
کل	۰/۳۹۰**	-۰/۳۵۹**	-۰/۳۵۲**

**p<0/01 * p<0/05

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد ضریب همبستگی بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه نگرش مادران درباره پرورش فرزندان با پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری بامریند معنی‌دار بوده است بنابراین می‌توان بیان داشت پرسشنامه نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان از روایی همگرا برخوردار است. در بررسی همسانی درونی داده‌های به‌دست آمده به‌قرار زیر است.



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

جدول ۴. ضریب همبستگی بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان

مؤلفه‌ها	هیجانی	رفتاری
شناختی	۰/۳۸۹**	۰/۳۲۰**
هیجانی	-	۰/۴۱۳**

**p<0/01 * p<0/05

نتایج جدول شماره ۴ نشان می‌دهد پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان رابطه مثبت و معناداری با ابعاد خود دارد پس می‌توان بیان داشت که پرسشنامه نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان از همسانی درونی خوبی برخوردار است. در بررسی روایی محتوایی این پرسشنامه، متخصصان با بررسی پرسش‌های این پرسشنامه روایی محتوایی این پرسشنامه را تأیید کردند.

جدول ۵. ضرایب پایایی پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان

مقیاس	آلفای کرونباخ	آزمون مجدد
شناختی	۰/۸۴۵	۰/۸۵۹
هیجانی	۰/۶۷۶	۰/۸۲۶
رفتاری	۰/۶۸۷	۰/۸۹۶
کل	۰/۸۴۵	۰/۸۳۶

بر اساس نتایج جدول ۵ ضریب پایایی کل پرسشنامه نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان با روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۴۵ گزارش شده است که از سطح خوبی برخوردار است. بیشترین ضریب مربوط به گستره شناختی با ۰/۷۴۶ و کمترین مربوط به گستره هیجانی با ۰/۶۷۶ بوده است. در انتها در بررسی وضعیت هنجار پرسشنامه نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان جدول هنجار زیر به دست آمده است (جدول ۶).

جدول ۶. هنجار پرسشنامه نگرش مادران نسبت به پرورش فرزندان

رتبه درصدی	نمره خام	شناختی	هیجانی	رفتاری	کل
نمره خام	نمره خام	نمره خام	نمره خام	نمره خام	نمره خام
۱۰	۳۸	۳۷/۶۵	۱۷	۳۶/۱۱	۲۵
۲۰	۴۰	۴۲/۳۵	۲۰	۴۱/۹۱	۲۷
۳۰	۴۱	۴۴/۷۱	۲۱	۴۳/۸۴	۲۸
۴۰	۴۳	۴۹/۴۱	۲۳	۴۷/۷۱	۳۰
۵۰	۴۴	۵۱/۷۶	۲۵	۵۱/۵۷	۳۲
۶۰	۴۵	۵۴/۱۱	۲۶	۵۳/۵۰	۳۴
۷۰	۴۶	۵۶/۴۶	۲۷	۵۵/۴۳	۳۵
۸۰	۴۷	۵۸/۸۱	۲۹	۵۹/۳۰	۳۶
۹۰	۴۹	۶۳/۵۱	۳۱	۶۳/۱۶	۳۸



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

بر اساس نتایج جدول ۶ در گستره شناختی نمره ۳۸ و کمتر در حد پائین، نمره ۴۴ در حد متوسط و نمره ۴۹ در حد بالا است. در گستره هیجانی پاسخ گوئی که نمره ۱۷ و کمتر بگیرد از نظر میزان نگرش در حد پائین، نمره ۲۵ در حد متوسط و نمره ۳۱ در حد بالا است. در گستره رفتاری نمره ۲۵ و کمتر در حد پائین، نمره ۳۲ در حد متوسط و نمره ۳۸ در حد بالا است. در گستره کل نمره ۸۴ و کمتر در حد پائین، نمره ۹۹ در حد متوسط و نمره ۱۱۲ در حد بالا است.

جدول ۷. مقایسه گروه‌های تحصیلی، سنی و شغلی در نگرش کلی به پرورش فرزند

مقیاس	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	P
مدرک تحصیلی	درون گروهی	۶۸۹۵۱/۲۶۷	۵۹۲	۱۱۶/۴۷۲	۲/۷۷	۰/۰۱۱
	بین گروهی	۱۹۴۲/۰۲۵	۶	۳۲۳/۶۷۱		
سن	درون گروهی	۵۹۰۹۰/۵۵۹	۵۹۴	۹۹/۴۶۲	۱/۸	۰/۱۲
	بین گروهی	۷۱۹/۴۴۱	۴	۱۷۹/۸۶۰		
اشتغال	درون گروهی	۷۰۲۹۹/۸۲۱	۵۹۲	۱۱۸/۷۵۰	۰/۸۳	۰/۵۴
	بین گروهی	۵۹۳/۴۷۱	۶	۹۸/۹۱۲		

اطلاعات جدول نشان داد گروه‌های سنی و شغلی از نظر نگرش کلی به پرورش فرزند تفاوت معناداری نداشتند ($P > ۰/۰۵$) و تنها گروه‌های تحصیلی تفاوت معنادار داشتند ($P \leq ۰/۰۵$). برای بررسی دقیق تفاوت‌های زوجی نتایج آزمون توکی در جدول ۸ آمده است.

جدول ۸. نتایج مقایسه‌های زوجی آزمون توکی برای سنجش تفاوت‌های زوجی گروه‌های تحصیلی در نگرش کلی به پرورش فرزند

گروه‌های تحصیلی	اختلاف میانگین	سطح معنی‌داری
ابتدائی دیپلم	-۴/۵۰	۰/۰۲۱
ابتدائی فوق دیپلم	-۴/۶۰	۰/۰۴۰
ابتدائی کارشناسی	-۵/۵۹	۰/۰۰۷
ابتدائی کارشناسی ارشد	-۴/۸۶	۰/۰۲۹
ابتدائی دکترا	-۱۰/۵۸	۰/۰۰۱
سیکل دکترا	-۷/۲۵	۰/۰۰۳
دیپلم دکترا	-۶/۰۸	۰/۰۰۶
فوق دیپلم دکترا	-۴/۹۸	۰/۰۱۶
کارشناسی کارشناسی ارشد	-۵/۷۱	۰/۰۲۰

اطلاعات جدول نشان می‌دهد تمامی مقایسه‌های زوجی حاکی از این است که با افزایش سواد و مدرک تحصیلی نگرش مادران به پرورش فرزندان مساعد تر و افزایش نشان می‌دهد.



بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده در بررسی داده های پژوهش نشان می دهد که از میان ۵۶ پرسش پرسشنامه نگرش مادران درباره پرورش فرزندان تعداد ۲۷ پرسش از بار عاملی کافی برخوردار بوده و در سه گستره شناختی، رفتاری و هیجانی به عنوان عوامل زیربنایی این پرسشنامه تعیین گردید که این تحلیل از کفایت روایی قابل قبولی برخوردار بوده است. بین خرده مقیاس های نگرش مادران درباره پرورش فرزندان شناختی، رفتاری و هیجانی با خرده مقیاس های پرسشنامه فرزندپروری بامریند آزاد گذاری، استبدادی و مقتدر، رابطه ای معناداری به دست آمد. همچنین در بررسی همسانی درونی نتایج نشان داده است که بین مؤلفه های پرسشنامه نگرش مادران درباره پرورش فرزندان همسانی درونی وجود دارد. همچنین پرسشنامه نگرش مادران درباره پرورش فرزندان دارای آلفای کرونباخ ۰/۸۴۵ است که بیانگر آن است که پرسشنامه نگرش مادران درباره پرورش فرزندان از پایایی قابل قبولی برخوردار است. بررسی پیشینه پژوهش نشان داد پژوهش همخوانی با نتایج این پژوهش وجود نداشت تنها برخی تحقیقات نتایج نزدیکی را نشان دادند. در پژوهشی توسط ۲۰۱۵، [Maktobian, kalantar Koosheh, & Khanvinzadeh](#) هنجاریابی پرسشنامه فرزند پروری در نگرش اسلامی مورد تأیید قرار گرفت. از سوی دیگر اعظمی، قادری، فتحی، رفیعی و قائد امینی (۲۰۱۴) [Azami, Qaderi, Fathi, Rafiei, & Qaed Amini](#) در پژوهشی رابطه سبک های فرزندپروری والدین و هم نشینی با همسالان بزهکار را مورد تأیید قرار دادند. در این پژوهش سعی بر آن بود با توجه به اهمیت روزافزون بحث پرورش فرزندان و با توجه به اینکه نقش مادران در پرورش فرزندان مهم است و ابزاری برای سنجش نگرش مادران درباره پرورش فرزندان که پیش از این وجود نداشت را در زمینه تدوین و هنجاریابی پرسشنامه ای تحت عنوان نگرش مادران درباره پرورش فرزندان هنجاریابی کند، تا در زمینه هرچه بهتر کردن روش های ارتباطی والدی-کودک و پرورش فرزندان راهکارهای مناسب ارائه دهد. در بررسی داده ها جداول هنجاری برای پرسشنامه نگرش والدین درباره پرورش فرزندان تنظیم شد. برای هر مؤلفه، جدولی تنظیم شده که نمرات خام، درصد، رتبه درصدی، نمره Z و t در آن آورده شده است. با استفاده از این نمرات می توان نگرش مادران درباره پرورش فرزندان را مورد بررسی قرار داده و نمره به دست آمده از هر مؤلفه شناختی، هیجانی و رفتاری را مشخص کرد. در تبیین نتایج این تحقیق همچنین می توان مطرح کرد که آگاهی مادران



از نگرشی که در پرورش فرزندان خود دارند می‌تواند به گسترش دانش و خودآگاهی آن‌ها، تغییر نگرش در جهت بهبود روابط والد-کودک، گسترش توانایی‌های هوشی و استعدادهای فرزندان کمک کند.

خانواده مخصوصاً مادر اولین محیط و مهم‌ترین فرد است که شخصیت، استعدادها، ویژگی‌های هیجانی و اخلاقی کودک در آن تأثیر می‌پذیرد و عقاید، ارزش‌ها و نگرش‌های پدر و مادر به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به کودک انتقال می‌یابد (Maktobian, kalantar Koosheh, & Khanvinzadeh, 2015). خانواده به‌عنوان مهم‌ترین نهاد تعلیم و پرورش، همواره مورد توجه متخصصان و گروه‌های مربوط به سلامت خانواده بوده است. نگرش والدین مخصوصاً مادر دربارهٔ پرورش فرزندان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فرزند است، یعنی والدین بر اساس این نگرش با کودک خود رفتار کرده و باعث شکل‌گیری نوعی شیوه پرورش فرزند می‌شوند (Asghari & Balkhana Abadi, 2013).

به‌طور کلی اگر نیازهای هیجانی و روانی، اجتماعی کودک تأمین نشود، تمام ابعاد رشدی کودک شخصیتی، شناختی، جسمی و اجتماعی تا آخر عمر تحت تأثیر خلاها و بدآموزی قرار خواهد گرفت (2010 Chan & Koo). زمانی والدین می‌توانند شرایط رشد مناسب تمام ابعاد را در کودک به وجود آورند که دانش کافی و اطلاعات کافی در این خصوص را داشته باشند. بیشتر مادران همان چیزهایی که از پدر و مادر و اطرافیان آموخته‌اند را برای فرزند خود به کار گرفته و از آن تقلید می‌کنند (alborzi, 2011)، ولی احتمال دارد بعضی از این روش‌های تربیتی صحیح باشد ولی خیلی هم احتمال دارد که آن شیوه‌ها و روش‌ها یا اهداف تربیتی نادرست باشند. والدین آگاه، خرد خود را افزایش داده، با مطالعه، مشاوره و جمع‌آوری اطلاعات مختلف علمی، شیوه‌های تربیتی صحیح را برمی‌گزینند. آگاهی دادن در مورد نگرش‌ها و روش‌های تربیتی می‌تواند باعث اصلاح آن‌ها شود.

اینکه والدین تأیید کننده رفتارهای مستقلانه یا خلاقانه کودک باشند یا برعکس کنترل‌کننده و محدودکننده او باشند، از نگرش و شناخت آگاهانه یا ناآگاهانه آن‌ها نشأت می‌گیرد (chan, 2005). در بررسی داده‌های به‌دست‌آمده در این پژوهش مشاهده شد که با افزایش تحصیلات نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان بهتر می‌شود. میزان دانش مادر را نسبت به تمام ابعاد رشدی و نیازهای کودک افزایش می‌دهد این نشان می‌دهد که یک مادری که دارای تحصیلات پایینی است ممکن است دربارهٔ پرورش فرزند خود آگاهی و دانش به‌روزی نداشته باشد و بر اساس سنت‌های گذشته با فرزند خود رفتار کند در نتیجه



می‌توان اشاره داشت که افزایش تحصیلات می‌تواند نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان را بهتر کند. بنابراین در تبیین بحث کلی نگرش مادر دربارهٔ پرورش فرزند می‌توان مطرح کرد که نگرش مادر دربارهٔ پرورش فرزندان می‌تواند مشخص‌کننده روابط والد-کودک، رشد تمام ابعاد رشدی کودک، استعداد-هوش کودک و حتی بزرگسالی کودک را تحت تأثیر بگذارد. ولی برای بهبود این مسئله باید به والدین مخصوصاً مادران آموزش‌هایی در این زمینه ارائه شود و لازمی این آموزش‌ها آگاهی یافتن از این نگرش‌ها است. بنابراین می‌توان با استفاده از نمره هر مادر و قرار دادن این نمره در جدول هنجار نگرش مادران دربارهٔ پرورش فرزندان این آگاهی را به دست آورد.

به صورت اساسی می‌توان گفت نگرش مساعد والدین به لحاظ شناختی نسبت به اهمیت پرورش مناسب و سالم کودک از طرفی و همچنین آمادگی هیجانی برای پرورش و به‌کارگیری روش‌های درست علیرغم سختی‌ها از طرف دیگر و درنهایت به‌کارگیری عملی راهبردهای رفتاری در پرورش مناسب فرزند خود سبب می‌شود تا والدین با مدد نگرش مساعد نسبت به اهمیت و ضرورت پرورش سالم فرزندان، آن‌ها را به شیوه سالم‌تری پرورش دهند.

محدودیت‌های پژوهش

در این پژوهش نیز مانند هر پژوهش دیگری همکاری گروه نمونه برای پر کردن پرسشنامه و دقت و توجه نسبت به آن با مشکلاتی و محدودیت‌هایی روبه‌رو بود بنابراین تعدادی از افراد گروه نمونه در مرحله‌ی ریزش قرار گرفتند، همچنین محدود بودن امکان هم‌تاسازی گروه نمونه از نظر ویژگی‌های فردی، اقتصادی و فرهنگی و محدود بودن داده‌های به‌دست آمده به مادران شهر تهران نیز از محدودیت‌های این پژوهش بوده است.

پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی

در حوزه پژوهشی پیشنهاد می‌شود تحقیقات دیگری باهدف نقش و اهمیت نگرش والدین به فرزند پروری و شناسه‌های رفتاری کودکان و نوجوانان موردبررسی قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود تحقیق حاضر در جامعه شهرها و فرهنگ‌های دیگر نیز اجرا شده و نتایج با تحقیق حاضر مقایسه گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود نگرش‌های پدران و تأثیر آن بر فرزند پروری نیز بررسی و گزارش گردد. با توجه به همبستگی بودن این



پژوهش، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های بعدی به انجام پژوهش‌های مقایسه‌ای با بررسی آسیب‌های فرزندان دارای مادران نگرش مساعد و غیر مساعد به فرزندپروری پرداخته شود. اینترنتی و پیامدهای آن پرداخته شود. محدودیت دیگر، یکدست نبودن نمونه پژوهش بود؛ در این پژوهش مادران دارای فرزند اول و دوم و سوم و چهارم در پژوهش شرکت کردند؛ تعدد فرزندان می‌تواند بر نگرش مادران تأثیر بگذارد. بنابراین در پژوهش‌های بعدی پیشنهاد می‌شود که وضعیت مادران بودن نمونه را موردتوجه قرار دهند. نتایج نشان داد پرسشنامه حاضر از روایی و پایایی خوبی برخوردار است و لذا به مشاوران و روان‌شناسان حوزه کار با کودک و خانواده، پیشنهاد می‌شود که از پرسشنامه نگرش والدین به پرورش فرزندان استفاده نموده و آموزش‌ها و راهبردهای لازم را به منظور اصلاح نگرش‌های غلط والدین به‌ویژه مادران به اجرا بگذارند.

اخلاق پژوهش

به در این پژوهش علاوه بر نوشتن راهنما در ابتدای پرسشنامه، در اجرای پژوهش هدف از اجرا به صورت شفاف برای افراد شرکت‌کننده در پژوهش توضیح داده شد؛ همچنین به آنان اطمینان داده شد که یافته‌های آنان محرمانه ماند و رازداری رعایت شد و در مقاله‌ای بدون ذکر اطلاعات شخصی آن‌ها به چاپ رسید. سپس شرکت‌کنندگان فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش را تکمیل کردند. علاوه بر این در تمام متن مقاله امانت‌داری در استفاده از منابع داخلی و خارجی و دقت در استناددهی رعایت شده است.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی پژوهشگران انجام گرفته و در هیچ‌یک از مراحل انجام این پژوهش هیچ‌گونه منابع مالی دریافت نشده است.

دسترسی به مواد و داده‌ها

داده‌های شخصی در طول پژوهش و بعد از آن محرمانه بوده و نتایج آن در اختیار هیچ‌کسی قرار نخواهد گرفت.

تأیید اخلاقی و رضایت مشارکت‌کنندگان

در این مطالعه، علاوه بر نوشتن راهنما در ابتدای پرسشنامه، هدف از پژوهش برای شرکت‌کنندگان در پژوهش توضیح داده شده است. سپس آن‌ها فرم رضایت از شرکت در پژوهش را تکمیل کردند.



رضایت برای انتشار

نویسنده برای انتشار این مقاله رضایت کامل دارد.

تصریح درباره تعارض منافع

این پژوهش با منافع شخص یا سازمانی منافات ندارد.

سپاسگزاری

بدین وسیله نویسندگان مقاله ز همه مادران شرکت کننده در این پژوهش تشکر می نمایند.



References

- Azami, K. Qaderi, R. Fathi, M. Rafiei, H. and Qaed Amini, Gh. (2014). The relationship between parenting styles and cohabitation with delinquent peers. *Social issues of Iran*. 14 (6): 33-47. (in Persian) Doi: [10.18869/acadpub.jspi.7.1.57](https://doi.org/10.18869/acadpub.jspi.7.1.57)
- Arjmandnia, Ali Akbar, Safaei, Ismail, Maleki, Samaneh. (2018). Evaluation of psychometric properties of Arjmandnia parenting practices scale. *Bi-Quarterly Journal of Family Psychology*, 4 (1), 53-64. (in Persian). https://www.ijfpjournal.ir/article_245525.html
- Asghari Nikah, S. M., Balkhana Abadi, M. (2013). Validation and revision of the Parents' Attitude Scale for Children with Special Needs, *Exceptional People Quarterly*, 11 (3): 147-163. (in Persian) https://jpe.atu.ac.ir/article_786.html
- Alborzi, M. (2011) . The role of parenting beliefs and mothers' attitudes to creative thinking on children's creativity. *Social Psychological Studies of Women*, 9 (2): 7-24 (in Persian).doi: [10.22051/jwsps.2011.1396](https://doi.org/10.22051/jwsps.2011.1396)
- Chan, D. W. (2005). Family environment and talent development of Chinese gifted students in Hong Kong. *Gifted Child Quarterly*, 49(3): 211-221. <https://doi.org/10.1177/001698620504900303>
- Cowan, P. A., Cowan, C. P., Pruett, M. K., & Pruett, K. (2019). Fathers' and mothers' attachment styles, couple conflict, parenting quality, and children's behavior problems: an intervention test of mediation. *Attachment & human development*, 54(6):1-19. <https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1582600>
- Chan, T. W., Koo, A. (2010). Parenting style and youth outcomes in the UK. *European sociological review*, 27(3): 385-399.DOI: <https://doi.org/10.1093/esr/jcq013>
- Hornstra, R., Bosmans, G., van den Hoofdakker, B. J., De Meyer, H., & Van der Oord, S. (2019). Self-reported attachment styles in children with and without



attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD). *European child & adolescent psychiatry*, 28(12): 1-8. DOI: [10.1007/s00787-019-01288-7](https://doi.org/10.1007/s00787-019-01288-7).

Khan, F., Fraley, R. C., Young, J. F., & Hankin, B. L. (2019). Developmental trajectories of attachment and depressive symptoms in children and adolescents. *Attachment & human development*, 31(2): 1-17. DOI: [10.1080/14616734.2019.1624790](https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1624790)

Fraley, R. C., & Roisman, G. I. (2019). The development of adult attachment styles: four lessons. *Current opinion in psychology*, 25(5): 26-30. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.008>

Kovas, Y., Garon-Carrier, G., Boivin, M., Petrill, S. A., Plomin, R., Malykh, S. B.,... & Brendgen, M. (2015). Why children differ in motivation to learn: Insights from over 13,000 twins from 6 countries. *Personality and Individual Differences*, 80(8): 51-63. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.006>

Manohar B, Reddy NS, Vyshnavi P, Sravya Sruthi P (2018) Assessment of Knowledge, Attitude, and Practice of Mothers with Severe Acute Malnutrition Children Regarding Child Feeding. *Int J Pharm Clin Res* 10: 150-154. <https://ijpcr.com/volume10issue5>

Philips, N., Sioen, I., Michels, N., Sleddens, E., & De Henauw, S. (2014). The influence of parenting style on health-related behavior of children: findings from the ChiBS study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1): 88-95. DOI: [10.1186/s12966-014-0095-y](https://doi.org/10.1186/s12966-014-0095-y)

Maktobian Baharanchi, Asieh, kalantar Koosheh, Seyed Mohammad, Khanvinzadeh, Mohammad Hossein. (2015). Construction and standardization of parenting questionnaire in Islamic attitude. *Quarterly Journal of Research in Islamic Education*, 23 (27), 23-43. (in Persian). https://iej.ihu.ac.ir/article_200899.html.



- Masoudi, H., Mazlum Khorasani, M., Noghani, M. (2015) The effect of paternal role on the religious education of children among families in Mashhad, Islamic Education Quarterly, 20 (10): 141-162. (in Persian). http://islamicedu.rihu.ac.ir/article_551.html
- Mehri, A., Mehri, F. (2016). The Role of Parents in Raising Children, International Conference on Innovation and Research in Humanities and Socio-Cultural Studies, Qom, 10 (2): 22-36. (in Persian). <https://civilica.com/doc/609728/>.
- Tikhomirova, T., & Malykh, S. (2018). Children's perception of parental attitudes: Russia-Kyrgyzstan cross-cultural study. In ITM Web of Conferences (Vol. 18, p. 04007).EDP Sciences, 1-5. <https://doi.org/10.1051/itmconf/20181804007>
- Theisen, J. C., Fraley, R. C., Hankin, B. L., Young, J. F., & Chopik, W. J. (2018). How do attachment styles change from childhood through adolescence? Findings from an accelerated longitudinal Cohort study. Journal of Research in Personality, 74 (3):141-146. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2018.04.001>.



ضمیمه

ردیف	سؤالات	کاملاً موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۱	برای رشد مناسب فرزندان باید به پرورش استعدادهای آنان توجه داشت.					
۲	فرزندان باید تشویق شوند که هرگاه احساس می کنند قوانین خانواده غیرمنطقی است در مورد آن با والدین صحبت کنند.					
۳	والدین باید مهارت های چگونگی گوش دادن به فرزندان را کسب کنند.					
۴	فرزندان باید مراقبت از اموال شخصی و یا غیر شخصی را یاد بگیرند.					
۵	پرورش فرزندان بهتر است با رشد اخلاقی آن ها همراه شود.					
۶	اگر والدین از همه فرزندان خود توقع یکسانی داشته باشند آن ها را راضی تر نگاه می دارند.					
۷	فرزندان اگر فکر می کنند نظر بهتری دارند باید اجازه مخالفت با نظر والدین را داشته باشند.					
۸	پس از یک روز کاری طاقت فرسا هر کسی از سؤالات فرزندان عصبانی می شود.					
۹	انتقاد در مورد خود را والدین باید بتوانند در حضور فرزندان نیز تحمل کنند.					
۱۰	فرزندان باید حق بیان دیدگاه های خود را داشته باشند.					
۱۱	والدین باید شواهدی نشان بدهند که سخنان فرزندان را درک کرده اند.					
۱۲	تصمیم گیری والدین در مورد مسائل اقتصادی بر روی رفتارهای اقتصادی فرزندان تأثیر می گذارد.					
۱۳	پرورش فرزندان یک کار اعصاب خورد کن است.					
۱۴	علاقه دارم در هر کاری مربوط به فرزندان دخالت کنم.					
۱۵	از اینکه در هر مورد برای فرزندان تصمیم گیری کنم احساس رضایت می کنم					
۱۶	اگر فرزندی نداشتم در زندگی خود رشد بیشتری می کردم.					
۱۷	سعی می کنم در سخنرانی ها یا جلسات مربوط به پرورش فرزندان شرکت کنم					
۱۸	معمولاً سعی می کنم با افراد خوش برخورد معاشرت داشته باشم					
۱۹	برای رشد فرزندانم می کوشم بیش از حد به آن ها محبت کنم					
۲۰	فرزندان را وامی دارم برای انجام هر کاری خواسته های من را در نظر بگیرند					
۲۱	فرزندان را تشویق به تقسیم پول خود در لوازمی که نیاز دارند می کنم					
۲۲	معمولاً اشتباهات فرزندان را با تنبیه بدنی برطرف می کنم					
۲۳	فقط زمانی که فرزندم گرفتار مشکل شود به مسائل وی توجه نشان می دهم					
۲۴	ضمن پرورش فرزندان مسائل بهداشتی را نیز به آنان آموزش می دهم					
۲۵	آداب سخن گفتن را به فرزندانم آموزش داده ام.					



Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

ردیف	سوالات	کاملاً موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۲۶	در حد مقدور می کوشم با فرزنداتم عادلانه رفتار کنم.					
۲۷	ارزش مواد غذایی برای افراد خانواده ما شناخته شده است					

